

Zemřel MUDr. Vladimír Veselý, CSc. (30. 5. 1931–25. 5. 2016)

Dne 25. května 2016 zemřel ve věku 85 let dlouholetý primář Fakultního transfuzního oddělení Všeobecné fakultní nemocnice v Praze MUDr. Vladimír Veselý, CSc.

Před pěti lety, u příležitosti jeho 80. narozenin, jsem připravila výroční curriculum, ke kterému mi podklady dal pan primář a které bylo zveřejněno na těchto stránkách. Pro ty, kteří pana primáře neznali, si dovoluji použít již uvedené

skutečnosti v následujících řádcích znovu.

MUDr. Vladimír Veselý se narodil 30. 5. 1931 v Jindřichově Hradci učitelské rodině. Rané mládí prožil v pohraničním Starém Městě pod Landštejnem, tam také nastoupil do první třídy.

...,V době mobilizace si pamatuji velmi dobře na noční stěhování na žebříňáku s odstraňováním zátarasů do Třeště. V kanalizaci nové české školy vybuchla nálož. Dále jsem ve škole pokračoval v jednotřídce u rodinného řídícího v Bošilci, kde jsem si vysloužil snad jedinou písemnou poznámku v životě v chování: „těkavý“, což mi zřejmě zůstalo po celý život.

Od malička jsem sbíral motýly a brouky, otcovu náklonnost ke včelaření jsem však nezadělil pro špatné zkušenosti z mládí. Sállel jsem však jeho nadání ke střelbě.

Těsně po válce jsem vstoupil ke skautům, jako čtrnáctiletý jsem obsazoval s oddílem pohraničí v Čámrsu-Číměři, pomáhali jsme při senosečích. V noci jsme chodili na stráž s puškou, z Rakouska si docházeli vyhnání Němci pro zanechaný majetek a dobytek. V r. 1947 jsem se zúčastnil Jamboree ve Francii s československou výpravou. Napřed jsme putovali po Vogézách týden a stravovali jsme se obecnou francouzskou stravou. Tam také jsem získal trvalý doživotní odpor k vyhlášené francouzské kuchyni, všechny naše oddíly také si dále volily vlastní vaření z nikoliv běžných francouzských surovin, ale anglických vojenských zásob. Poslední tábor v r. 1948 jsem jako rádce a zástupce vedoucího prakticky vedl, pak jsem však činnosti zanechal, s pionýry jsem nechtěl mít nic společného. Dal jsem se na létání, což mi drželo jako plachtařského instruktora a motorového pilota-vlekaře více než 50 let.

Původně se pan primář zajímal o přírodovědeckou fakultu, tam byl k otevření pouze parazitologický směr, na studium medicíny vzhledem k posudku neměl na-

ději. Nastoupil proto ihned po maturitě do Biogeny v Bohumilech u Jevan jako laborant, kde měl ke svému věku velmi zajímavé zaměstnání. Posudek s doporučením na vysokou školu pak dostal jednoznačně kladný.

Po ukončení studia byl přidělen na Krajské transfuzní oddělení v Plzni a odolal dalším nabídkám z oční kliniky a pracovního lékařství. Přednostou byl nestraník prim. MUDr. Kulich s velkým pochopením pro klinickou spolupráci. Po krátkém zaškolení na rentgenologii prováděl skiaskopie u stovek dárců při předodběrovém vyšetření při výjezdech, začal učit na zdravotnické škole hematologii a transfuzní službu, později prováděl i tehdy neplacená paternitní vyšetření. Atestoval na interně v Plzni.

V r. 1961 se zúčastnil kurzu tropických nemocí, několik nabídek k výjezdu se však neuskutečnilo, takže atestoval ještě i z hematologie a transfuzního lékařství.

... „Náhle v pátek mi bylo oznámeno, že v pondělí letím s dalšími čtyřmi lékaři, jak se rychle zjistilo, všemi nestraníky, prý do nového špitálu v Asmaře v eritrejské části Etiopie. Po přistání nás však čekal obchodní zástupce, zahnal nás zpátky do letadla a pokračovali jsme do Addis Abéby. V největším africkém špitále, Itegue Menen Hospitalu, s 1800 lůžky v Asmaře a 35, převážně italskými lékaři, jsme měli narušit italský monopol. Po téměř měsíčním pobytu jsme byli posíleni o amharského administrátora, vrchní sestru a dva místní lékaře a přesunuti na původní plánovaná místa. V Asmaře byla americká retranslační stanice s 8000 posádkou a rodinnými příslušníky, z tohoto důvodu byla podmínkou etiopské strany vyslání nestraníků.“

„Nastoupil jsem tehdy na internu jako zástupce. Dosavadní přednosta, Ital, se kterým jsem velmi dobře vycházel, si však po krátké době vzal dovolenou a odešel prý do Itálie, takže jsem převzal celé 300 lůžkové oddělení a navíc dostal i infekční oddělení s dalšími 80 lůžky. Italové úmyslně udržovali špitál na nízké úrovni, movité solventní pacienty druhý den propouštěli a umísťovali do soukromých zařízení. Zásobování léky se zlepšilo, značně i nad tehdy běžnou úroveň v naší republice, neškolené řádové sestry byly nahrazovány absolventkami místní zdravotnické školy, na rozdíl od českých interen byly později výsledky léčení velmi přesvědčivé. Tento pobyt jak pracovní, tak i v soukromí, jsem považoval za nejšťastnější období svého života. V druhém roce po dohodě s vedoucím laboratoří MUDr. Šoustkem jsme zahájili transfuzní odběry do plastických vaků s vyšetřením na Eldon kartách ke kontrole personálu. Etiopská strana si vyžádala prodloužení původního dvouletého kontraktu ještě na třetí rok.

Návrat do republiky v r. 1967 byl velmi obtížný, bylo nutno vytvářet ztracené kontakty s nadúvazky a navíc, po r. 1968 byl zesílen politický tlak.

... „Nastoupil jsem opět na laboratoře transfuzního oddělení, s obrovským pochopením prim. Kulicha jsme zaváděli s pomocí infekční kliniky detekci Australia antigenu – později HBs Ag. Přednášku o tomto vyšetření jsem přihlásil na konferenci DGTI (Deutsche Gesellschaft für Transfusionmedizin und Immunohämatologie). Výjezd mi nebyl povolen, přednáška ale byla čtena a dostal jsem bezplatné členství se zasláním literatury. Prováděli jsme i plazmaferézy u pacientů v jaterním kómatu na infekční klinice. Po dohodě s interní klinikou a s prim. Tomšim, kam patřila nemocniční hematologie, jsme převzali péči o asi 1000 interních hematologických pacientů. Na transfuzním oddělení byli koncentrováni a léčeni hemofilici z celého kraje, některým byl vydáván i kryoprecipitát fVIII. k domácímu skladování a podání praktickým lékařem při prvních příznacích krvácení. Na ortopedické klinice byly zavedeny kloubní operace s krytím koncentrátem.“

Od r. 1962 usiloval o kandidaturu (CSc.), jako straník musel čekat prý, až se naplní alespoň počet osmi straníků. Předložení dokumentů bylo umožněno v r. 1973, práci o HBsAg obhájil v r. 1975.

V r. 1974 mu bylo nabídnuto uvolněné vedoucí místo na Krajském transfuzním oddělení Středočeského kraje ve společném zařízení s pražským na Vinohradech. Přes velmi dobré uspokojení z práce na svém dosavadním pracovišti v Plzni nakonec toto místo přijal a vedl jej s výjezdovými přestávkami 30 let.

... „Po plzeňském vzoru jsme zavedli plazmaferézy na českých plastických vacích vyráběných v Dalečíně a plněných a sterilizovaných u prim. Kulicha v Plzni přes značnou nepřízeň vojenských orgánů, které blokovaly koncentrovanou přípravu konzervačních roztoků pro krev a chtěli z vojenských důvodů udržet co nejvíc roztržštěnou místní výrobu v transfuzní službě. Na základě vojenských požadavků se hledalo umístění samostatného středočeského Krajského transfuzního oddělení na druhém břehu Vltavy, posledním návrhem skončila nemocnice na Zbraslavi, která byla uzavřena ze stavebních důvodů, úprava proběhla s minimálními perspektivními požadavky, které odpovídaly tehdy současnému žalostnému stavu české transfuzní.“

Koncem r. 1979 byl požádán MZ, aby na 4 měsíce zastoupil na Maltě vedoucího lékaře transfuzního oddělení v největší nemocnici.

... „Na pracovišti byli jednak příslušníci komunismem zavánějící vládní strany, jednak opoziční nacionalisté, kteří se jej zprvu snažili vyprovokovat. Čeští lékaři nahrazovali chybějící stávkující lékaře s velkými nadúvazky v soukromí, závazky v nemocnici nechtěli plnit a i často emigrovali. Později i s touto v nemocnici silnou skupinou nacionalistů jsem velmi dobře spolupracoval, vysvětlil jsem svou přítomnost v nemocnici Hippokratovou přísahou.

Mimo své běžné zaměstnání v nemocnici jsem byl vyzván policií k odběru krve v demolovaném klubu politické strany a vyšetření skvrn, vzorků krve, zda jsou lidské... vyšetřoval jsem zbytky tkáně z policistů vybuchlého člunu při likvidaci střelného prachu, musel jsem prokázat, zda jsou to zbytky lidské, aby mohly být pohřbeny.

Zavedl jsem používání plastických vaků včetně jednoduchého získávání krevní plazmy i získal několik nových přístrojů. Jen jednáni jsem musel mít připraveno, Maltané na zdůvodňování nedávali, proto jsem používal později bezpečnou formulku, že se to tak dělá v St. Thomas Hospitalu v Londýně. A to při vžitém nesmírném obdivu ke všemu anglickému plně zabíralo. Vlastní kartotéka rodinných dárců a odběry v nemocnici značně snížily nároky na centrální často omezené zásobování krví řádem křížáků, St. Johna a tím se zprvu napjaté vztahy značně zlepšily.

S kolegou prim. MUDr. V. Kulichem pracovali ve výboru hematologické společnosti a po revoluci navázali rychle mezinárodní styky zejména s ISBT (International Society for Blood Transfusion), kde se stal oslavenec později i členem výboru, dále s DGTI a Evropskou školou pro transfuzní lékařství. Uspořádali světový kongres transfuzní služby ISBT v Praze v r. 1991 (výbor ISBT velkoryse ponechal celý výtěžek 2,5 mil Kč transfuzní sekci hematologické společnosti), zasloužili se o osamostatnění české Společnosti pro transfuzní lékařství a o opětovné vydávání českého transfuzního časopisu Transfuzie dnes (původní Transfúzi vydával prim. MUDr. Kulich v Plzni od r. 1968 do r. 1976, do zákazu). MUDr. Veselý se stal také předsedou výboru České společnosti pro transfuzní lékařství.

Publikoval celkem více než 100 prací. Na plzeňském pracovišti se věnoval při spolupráci s gynekologicko-porodnickou klinikou získávání anti-D imunoglobulinu a prevenci izoimunizace. Dalšími publikovanými tématy bylo sledování hladin haptoglobinu při inkompatibilních transfuzích, vzduchové embolii, autotransfuzím a dalším. Značná část prací byla věnována léčení hemofilie od přípravy tehdy neúčinnější léčby, kryoprecipitátu f. VIII, úspěšnému podávání při prvních komplikacích včetně pokusů o skladování a aplikaci doma, zajištění tehdy do té doby neprováděných náročných operací hemofiliků na ortopedické klinice a pravidelnému sledování hemofiliků. Další značná část prací byla věnována diagnostice původně „Australia antigenu“ (včetně jaterních biopsií u pozitivních dárců), výskytu a přenosu. Disertační práce k získání kandidatury CSc. byla zaměřena také na zdravotní stav dárců. Ve spolupráci se sportovním lékařstvím bylo publikováno několik prací o ergometrickém sledování dárců po dvou odběrech erytrocytární masy a po následné retransfuzi, postupu, který se neoficiálně zneužíval zejména při cyklistických soutěžích.

OSOBNÍ ZPRÁVY

Odborné publikace se týkaly i poznatků získaných při zahraničních misích. Vytvořil řadu praktických odborných příruček pro pracovníky transfuzních zařízení. Přednášel a vypracovával zprávy z dostupných cest do zahraničí, později opakovaně přednášel zejména v rámci Evropské školy pro transfuzní lékařství podporované italskou transfuzní společností a Radou Evropy.

... „Za svůj neúspěch považuji především přetrvávající nedostatečnou plánovitou stavební koncentrací několika málo perspektivních zařízení zejména pro vyšetření, zpracování a zásobování české odebrané krve, zrušení instituce kvalifikovaných odborníků a nedostatečné zapojení transfuzní služby do výuky.“

V r. 2005 v téměř 75 letech ukončil pracovní kariéru. Poslední roky života strávil ve své vilce v Plzni. Nadále udržoval kontakt s kolegy a zajímal se o transfuzní problematiku, i když přišla řada zdravotních komplikací. Jeho děti jdou ve šlépějích otce, oba jsou úspěšní lékaři.

Dvojice primářů „Vladimírů“ (Vladimír Veselý a Vladimír Kulich) patřila k vůdčímu týmu při reorganizaci transfuzní služby v 90. letech a pojilo je nejen pracovní, ale i osobní přátelství. Pro mne to byli nezapomenutelní učitelé, gentlemani a osobnosti.

MUDr. Růžena Herynková
MUDr. V. Kulich a MUDr. V. Veselý.

VZPOMÍNKA PRIM. MUDR. DANIELY DUŠKOVÉ, Ph.D.

Pana primáře Vladimíra Veselého jsem poznala v září 1989, kdy jsem nastoupila do Fakultního transfuzního oddělení Všeobecné fakultní nemocnice v Praze, tehdy Fakultní nemocnice I s poliklinikou. Pracovali jsme spolu ve Fakultním transfuzním oddělení po mnoho let, až do roku 2005, kdy pan primář Veselý odešel na zasloužený odpočinek.

Vzpomínám na něj jako na vzdělaného odborníka v transfuzním lékařství, který si dovedl poradit s každou klinickou situací související s transfuzním lékařstvím, dovedl vyřešit často „nestandardní požadavky“ kliniků. Byl laskavý, velkorysý a dobře si vědomý nutnosti trvalého postgraduálního vzdělávání, s nadšením zaváděl nové technologie, takže naše pracoviště vždy patřilo mezi první, která např. prováděla imunohematologická vyšetření technikou gelové sloupcové aglutinace a v neposlední řadě i odběry plazmy aferézou.

Vzpomínám i na jeho specifický humor, který byl naprosto nenapodobitelný.

Vážený pane primáři, milý Vladimíre, jsem ráda a velice si vážím toho, že jsem Tě ve svém životě poznala.

Vzpomínka na pana profesora MUDr. Ivo Krče, DrSc.

Ve věku 84 let zemřel 15. srpna 2016 v Olomouci na komplikace generalizované malignity přední český internista a hematolog profesor Ivo Krč. Česká medicína, vnitřní lékařství a hematologie především utrpěly citelnou ztrátu. Odešel lékař a vysokoškolský učitel,

kteřý svoje všestranné vzdělání a široký odborný zájem ve všech oblastech vnitřního lékařství s jistým důrazem na hematologii mohl plně uplatnit a předávat dalším generacím až v období po listopadu 1989. Již před touto

dobou pěstoval významné mezinárodní odborné vazby, které se staly inspirací pro jeho vědeckou, akademickou a publikační aktivitu.

Ivo Krč se narodil v rodině lékaře, prvního radiologa v Olomouci a jednoho z prvních radiologů Masarykova prvorepublikového Československa. Po Heydrichiádě v roce 1942 byl jeho otec popraven v Kounicových kolejích v Brně. Ordinaci i byt obsadili okupanti a od 10 let byl Ivo vychováván maminkou ve skromných podmínkách. V roce 1950 maturoval na klasickém Slovanském gymnáziu v Olomouci v Kozinově ulici. Studium medicíny na Lékařské fakultě Univerzity Palackého ukončil s vyznamenáním v roce 1956 a po absolutoriu byl povinně umístěn na Slovensko. Zde prošel všemi lékařskými obory, kmenově pracoval na interním oddělení v Ružomberoku a zde také poprvé atestoval z vnitřního lékařství v roce 1959. Po úspěšném konkurzu byl v roce 1960 přijat na místo asistenta na I. interní kliniku LF UP vedenou kardiologem prof.